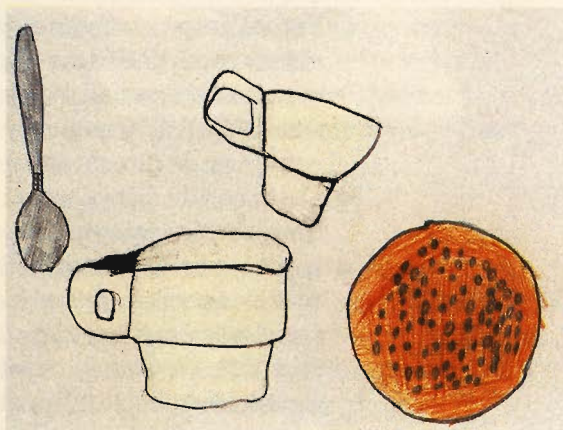

Dingen die bij elkaar horen

**De kinderen leren een geheel tekenen;
onderlinge verhoudingen**

Tafeltje-dek-je, 4 jaar

Tafeltje-dek-je, 6 jaar

onderwerp

'tafeltje-dek-je'

techniek

zacht tekenpotlood,
kleurpotloden, gum

formaat

± 25 × 32 cm
of wat kleiner

Toelichting

Zoals we in het vorige ideeënboek over het tekenen naar de natuur hebben gezien, ligt het *omtrekken* van dingen aan de grens van het eigenlijke naar de natuur tekenen. In deze (vervolg)lessen worden de vormen niet meer omtrokken, maar vrij uit de hand 'nagetekend'.

Dit is heel wat moeilijker en zal dan ook ervaren worden als een duidelijke achteruitgang in herkenbaarheid. Bij het omtrekken ligt de nadruk op de motoriek, bij het uit de hand tekenen vooral op de waarneming. Een tussenstap bestaat er eigenlijk niet. Het zal dan ook de nodige inspanning vragen, zowel voor het kijken als voor het tekenen. De contour zal meestal te nadrukkelijk en te zwaar worden gemaakt, o.a. een gevolg van het omtrekken, maar wellicht ook door de beïnvloeding van platenboeken. We proberen aan te leren dat er in het begin dunnetjes wordt getekend. Let op: dunnetjes is wat anders dan onzeker of bang te werk gaan. Dun beginnen betekent dat er nog gemakkelijk verbeterd kan worden. Een gum wordt maar weinig gebruikt. Alle zogenaamde foute lijntjes bij elkaar werken didactisch: kinderen kunnen zo vergelijken en kiezen welke lijnen blijven staan en welke niet, zodat uiteindelijk de beste vorm ontstaat. Uiteraard zien ook zij dat hun tekeningen qua vorm minder duidelijk worden vergeleken met de omtrokken figuren. Toch zijn ze best in staat het meest kenmerkende uit te drukken en daar gaat het tenslotte om. Na het tekenen van de contouren van vormen kunnen de vlakken en dus de kleuren niet achterblijven; de kleuren worden zo precies mogelijk nagemaakt. Als we daarbij met meerdere kleurpotloden mengen lukt zoiets vrij aardig. Voor heel donkere plekken gebruiken we het tekenpotlood over de kleur heen.

Begeleiding

Het nauwkeurig tekenen moet net zo zorgvuldig gemotiveerd worden als bijvoorbeeld het fantasietekenen. We beginnen daarom met een sprookje als 'Tafeltje-dek-je'. Welke gerechten zou de tovertafel kunnen opdienen? Wat eten wij zelf? In deze opdracht gebruiken we eetbare zaken die aan het eind van de les kunnen worden opgegeten. De leerkracht neemt dit zelf (bij wijze van verrassing) mee of hij schakelt de klas erbij in. Waar gaat het om? Bananen, tomaten, appels en peren, maar ook een krentenbol, gekookte eieren of radijs zijn geschikt. Alles wordt eerst zorgvuldig bekeken op vorm en kleur, en vooral op grootte. Daarna gaan we in groepjes zitten, met voor ons enkele van bovengenoemde zaken. De kinderen kiezen iets om mee te beginnen. Er moet zo precies mogelijk (en dun!) getekend worden. Vooral het opzetten van de eerste vormen moet goed begeleid worden. Te klein of te groot getekende vormen kunnen de tekening extra moeilijk maken; de onderlinge verhoudingen kunnen wel eens mislukken. Een te groot getekende pinda maakt immers van een banaan een reuzenvrucht! Pas wanneer een vorm klaar is maken we er een tweede en een derde bij. Telkens letten we op de verhouding ten opzichte van de werkelijkheid. Sommige kinderen durven bij meerdere vormen ook overlapping toe te passen. Merkt de leerkracht dat dit niet gaat (ondanks aanwijzingen) dan laten we de vormen los op het vlak ordenen. De volgende stap is het inkleuren. Soms kan dit één of twee dagen later. Op een apart papier doen we voor hoe de kleuren gemengd kunnen worden. Tijdens de evaluatie vergelijken we gezamenlijk de grootte en de verhouding van de tekeningen met het echte eten. Pas als alles klaar is, worden de eventuele restanten opgepeuzeld.

onderwerp

de fruitmand

techniek

groepswork;
tekenpotlood,
kleurpotloden,
collage

formaat

± 25 × 32 cm

Andere opdracht

In deze opdracht krijgt de compositie meer nadruk, maar het hoofddoel van deze les blijft de onderlinge grootte. Het onderwerp gaat over allerlei fruit, waarmee een aardige fruitmand kan worden samengesteld. Elk kind neemt van thuis wat fruit mee, nadat eerst besproken is wat er ongeveer in de mand komt. Op dezelfde manier als de voorgaande opdracht gaan we van start. Was het eerst van belang dat op elk tekenpapier

Fruitmand, groepswork, 6-7 jaar

afzonderlijk de verhouding in grootte werd bepaald, bij deze opdracht moeten de kinderen ook nog *onderling* vergelijkingen maken. Pas als een en ander klopt gaan we inkleuren en uitknippen. Met het losse fruit componeren we een fruitmand. Om de kinderen zoveel mogelijk met het doel van de les te laten bezig zijn moet de leerkracht telkens wijzen op het maken van onderlinge vergelijkingen.